На Погулянці, де починається молоденька поросль грабини, бродила влітку зебра. Смугаста, ніби за рядком берізок стояла, а від кожної мовби ще й тінь на неї спадала. І така вона сумна, чужа і самотня була тут, поміж спокійною, небуйною зеленню львівського приміського парку, що Юраськові захотілось забрати зебру додому. Потому він побачив ще крихітного поні, рудого, з вогненною густою гривою, поні скидався на горбоконика і весело підкидав передніми копитами. Зебра дивилась на нього поблажливо, але ласкаво, ніби знала щось таке, що поні не міг знати через свій юний вік або через свою безтурботну вдачу.

В озерці, схожому на замуровану цементом калабаню, уперто плюскалися хлопчаки, то завжди було так влітку — вічна туга львівських хлопчаків за водою, вони обсідають і облягають басейни, майже впритул, як риби, косяком плавають, і можна б їх ловити ятерами, коли б якомусь велетневі надумалось.

Львівським хлопчакам бракувало річки. Зебра злизувала сіль з Юраськової долоні, а поні спершу полохливо утік, а потім поволі, з осторогою, таки повернувся і витягав до хлопця шию, ніби й собі просив лакоминки. Юрко простягав йому також долоню з сіллю, і поні лизав — обережно, делікатно, піднімаючи верхню губу.

Вгорі літали чорні галки й галасували, ніби сперечалися, намагаючись перекричати одна одну.

Юраськові та самотня зебра й галки і літній галас раптом згадалися посеред зими, в новорічну ніч. За вікном тихо й лапато висипався з хмар сніг, дахи позбавилися форми, забілені й горбаті, хтось виспівував пісню на вулиці, пісня тягнулася уздовж кварталу якийсь час, потім згасла, а з нею разом і бренькотіння трамваю, ніби сніг приглушив усі звуки і обтулив Юрка тишею. Ялинка була гарно прибрана, цього року на ній висіли величезні сріблясті, зелені й золотаві кулі зі скла, а також

блискучі китайські ліхтарики та електричні лампочки у формі різнокольорових свічечок.

Стіл мама також заставила святково, посередині красувався торт, стояла карафка з вишневим соком і келих при ній, у рибному холодці, як у льодку, відбивалося зблисками світло, білий накрохмалений настільник надавав усьому урочистого вигляду.

Юрасько ходив з кутка в куток, ніби хотів знайти врешті двері в кімнаті й вибратися геть кудись од цієї ялинки, від урочистого столу і від подарунків, про які він дуже давно знав, що то не Дід Мороз носить їх.

Мама і батько пішли зустрічати Новий рік до своїх друзів; мама з Юраськом прибрала ялинку й лишила для сина смачну новорічну вечерю, він міг увімкнути телевізор і подивитися святковий концерт, йому дозволено було лягти спати, коли надумається і велено було не сумувати й не нудитися, бо він уже дорослий хлопчик і смішно було б, якби він не розумів, що мама з татом аж ніяк не можуть узяти його з собою у гурт дорослих людей. Юрасько усе добре розумів, він кивав головою, усміхався, дякував за подарунки, обіцяв з'їсти новорічну вечерю й рівно о дванадцятій чекати телефонного дзвінка від мами,— за якихось три-чотири роки ти зустрічатимеш Новий рік зі своїми товаришами і навіть забудеш подзвонити додому о дванадцятій, щоб нас привітати зі святом,— сказала мама.

Юрко не зовсім розумів, навіщо мама так говорить, однак усміхнувся, бо раптом уловив у маминому голосі трохи сумні, а трохи якісь ніби винуваті нотки, і запевнив її, що не забуде привітати її з Новим роком навіть через двадцять літ.

Мама потріпала його по щоці, тато потиснув руку, і за хвилю їх кроки потонули у тиші, пригашені, приглушені сніговою завійницею і безвітряністю новорічної ночі.

Зебра виринула з-за зелених гілок грабини й подивилася на Юраська сумними, якимись ніби сизуватими очима. Хлопець спробував підморгнути їй, але зебра байдуже кліпнула повіками — а може, то лише так здалося.

Телевізор вмикати не хотілося, їсти також не хотілося. Юраськові здавалось, що він зіпсує всю новорічну урочистість, порушивши порядок на столі.

До дванадцятої залишалось ще три години старого року, і було якось дивно дивитися на годинникові стрілки, котрі поволі, потихеньку й безутримно віддаляли те, що вже було, і мали зазначити межу між тим, що було, і тим, що прийде, і Юркові раптом забажалося торкнутися тої межі, схотілося побачити її. Колись, як він був зовсім малим, йому здавалося, що Новий рік приносить якусь зміну, що рік новий ніяк не може бути схожим на попередній, і сподівався такої зміни, як подарунка, котрий знаходив уранці під ялинкою. Він шукав на підлозі — дзеркально-блискучій, ступити на неї боязко — слідів, полишених Дідом Морозом, вологих слідів од його величезних валянок, але, видно, Дід Мороз не залишав слідів, сніг не танув на дідових підошвах, навіть коли він переступав поріг добре обігрітої кімнати.

Згодом Юрасько поволі зрозумів, що Новий рік — то просто умовна межа у часі, а зміна родиться якось інакше, залежить від чогось іншого — чи від того, що є назовні, чи й від того, що відбувається в тобі самому. І дивувався, чому раптом зараз йому спало на думку торкнутися отої умовної межі в часі, відчути її якось.

Хтось подзвонив — спершу Юрко навіть не стямився, чи то телефон, чи хто натиснув кнопку дзвінка на дверях. Потому таки рушив до дверей — прийшов сусід, він мав справу до батька і дуже шкодував, що не застав його.

— Вони пішли зустрічати Новий рік до знайомих,— сказав Юрасько.— Та ви зайдіть, прошу, заходьте.

— Ти сам? — запитав сусід. Він оселився в їхньому домі зовсім недавно. Юрасько не знав навіть, як його зовуть, чув лише, що той чоловік працював десь на півночі, а тепер повернувся до Львова.

— Сам,— сказав Юрасика, намагаючись, аби відповідь не прозвучала жалібно й сумно, бо таки це коротеньке слово мало безліч відтінків і могло звучати по-різному. "Ти сам це зробив?" — питала мама, показуючи на модель катера, і Юрасько з притаєною гордістю відповів: "Сам!" Щось хотів підказати йому в розв'язанні задачі тато — "я сам",— говорив Юрасько, і те "сам" було уперте й тверде.

— Ти сам? — запитав сусід, і Юркове "сам" у відповідь могло бути справді жалібним і ображеним, а хлопцеві зовсім не хотілося, аби йому хтось співчував, бо, власне, що такого трапилося? Хіба не все одно, чи то ніч новорічна, чи звичайна? Сто разів залишався сам, ще й тішився з того, що ось може вимкнути світло, і не боятися темряви, не боятися потріскування паркетин у підлозі, і шурхотливого голосу вітру в печі, і кроків, і несподіваних згуків на вулиці.

— Слухай,— сказав раптом сусід,— та це ж гарно, це чудово! Розумієш, я, власне, якраз і прийшов до твого батька, аби запитати, чи не можна тобі до мене... власне, зі мною — така справа, мене за Діда Мороза просять прийти одні друзі, ти б не подався — за міхоношу? Я хотів попросити батька чи матері, щоб тебе пустили, а ти ж хлопець дорослий, коли можеш сам Новий рік стрічати, то й сам вирішуй, чи підеш зі мною.

Юраськові дивною здалася та несподівана пропозиція, сусід перше ніби зовсім в іншій справі прийшов — невже він вигадав це все от зараз? Хлопець спідлоба приглядався до того напівзнайомого чоловіка, було в нього обвітрене, ніби засмагле обличчя, і на тому засмаглому обличчі

дуже яскравими здавалися ясно-сині, як бував лише в дітей, очі. З тими очима не в'язалися ані сувора лінія уст, ані сивувате волосся, але чомусь якраз через ту несподіваність рис обличчя виглядало особливо цікавим, йому пасувало б не Діда Мороза убрання, а, приміром, одяг шкіпера, Юрасько міг уявити його лише при якійсь важкій роботі — але не Дідом Морозом.

— Чого ти так довго думаєш? — запитав сусід.— То справа легка — міх носити за старим Дідом Морозом, от побачиш!

— Добре! — майже несподівано для себе погодився Юрасько. Йому захотілось полишити цю тишу, цю кімнату з урочистим столом і позбутися згадки про зебру, з її .сумними сизуватими очима, на ялинці раптом весело й роз'яснено заблискотіли іграшки. Юрасько кинувся за шапкою і черевиками, сусід дивився, як хлопець поспіхом збирається, і вони вийшли разом, і в останню мить Юрасько надумався:

— Заждіть хвилинку, там у мене цукерок повно, давайте в міх покладемо — добре?

— Гарно, дуже навіть гарно,— втішено сказав сусід, ніби Юрасько хтозна яке диво йому запропонував.— От лиш... одним словом, йди помаленьку вниз, я піду візьму міх та ще дещо — й наздожену тебе. Йди!

Сусід бистрими кроками піднявся сходами вгору, коли він розчиняв двері, Юраськові почулося чиєсь "нарешті", музика і ще голоси людей — веселі й голосні — і знову сумнів увібрався, вмостився в думці, ану ж той чоловік просто пожалів його, як він — смугасту зебру? Але сусід уже виходив на вулицю, біла заметіль упала на нього, як за хвилю перед тим на хлопця, і не треба було вбиратися Дідом Морозом, бо сніг ліпився одразу до вбрання, осідав на бровах, світ був білий, ясний, ніби ніч піднялася кудись угору, над дахи, полишивши снігові вулиці і людей.

Шурхотіли, пирхотіли в снігу машини, у сквері, вгорнена білим, як решта світу, намагалася випростати хоча б одну зелену лапу ялинка, прибрана величезними кольоровими вогнями ламп, гурт дівчат і хлопців при ній обривав тишу, одна дівчина умостилась на дитячій гойдалці і пробувала зрушити її з місця, розгойдати щосили, на дівчину кидали снігом, а вона не могла відбиватись і намагалася щосили розгойдати ліниву гойдалку.

Вони йшли через сквер.

— Ти — Юрко, правда? Мене звуть Остап Дмитрович,— сказав сусід.

Юркові було весело, він уже не розмірковував, чому так сталося, що от він опинився на вулиці і йде за незнайомим майже чоловіком не знати куди, на плечі в нього торбина з подарунками — не знати також, кому призначені ті подарунки, а довкола голубувато-срібний сніг і годинники, великі й круглі, геть-чисто заліплені снігом, і не знати також, котра година, не знати, коли та межа поміж тим, що було, і тим, що буде.

— Ви на півночі працювали? — зважився запитати хлопець.

— Так, на півночі. Я синоптик,— сказав Остап Дмитрович.— Мій дід був синоптиком, і прадід, кажуть, також, от і я вирішив не порушувати традицію,— засміявся Остап Дмитрович,— Ти, Юрку, не втомився міха нести?

— Ні,— мимохідь відповів хлопець, зацікавлений іншим: — Як прадід ваш міг бути синоптиком? Він же такого слова навіть не знав, не мав ніяких приладів.

— Слова не знав, звичайно, але погоду також і перше доводилося передбачати. Погоду знати людям треба було наперед, відколи перше зерно засіяли і перший корабель у море вийшов... В Індії ще в третьому столітті до нашої ери з допомогою спеціальних приладів визначали

кількість опалої вологи, аби знати, який буде врожай. А в стародавніх Афінах стояла "Вежа вітрів". До неї був прикріплений флюгер-тритон, він скіпетром показував напрям вітру, і мореплавці вирішували, виходити в море чи ні... А прадід мій за хитрими прикметами погоду визначав. Ото підлетить до домівки зграйка синичок, галасують, попискують — буде мороз. Галки зграєю зберуться, кричать — відлига буде, бо галки тепла, мовляв, накричали. Таке-то... Хочеш, я тобі колись не одне оповім і про галок, і про метеорологію, а зараз нам треба зайти он у ту браму, там живе мій юний друг, ми його порадуємо, мабуть...

Юрасько витягнув з мішка дарунки, а Дід Мороз, не обтрушуючи снігу з шапки, сипав зерном під порогом — на щастя, на новий рік, господарі просили до хати, малий хлопчак брав дарунки і здавалось, що справді не може розпізнати — чи то дядько Остап, чи справжнісінький Дід Мороз.

— Далі мусимо йти, нам засиджуватись ніколи, до дванадцятої усе місто оббігти треба,— басовито пояснював Дід Мороз, Юрасько думав собі, як би то було, аби до весни не обмітали порога од пшениці і якби вона проросла на самому порозі ранньою весною, коли галки тепла накличуть...

Вони заходили ще тричі до якихось малих дітлахів, а торба не спорожніла, бо за роботу клали туди горіхи, мандарини й цукерки, усі дарунки перемішалися, не знати було вже, де чиє,— і тоді Остап Дмитрович трохи винувато, як це часто чомусь трапляється з дорослими, сказав:

— Юрку, а тепер — гайда додому, бо така, бач, справа... Я о дванадцятій обіцяв бути на місці, там теж без Діда Мороза ніяк не бажають обходитись. Так що — ходімо, бо я без міхоноші — ні туди і ні сюди.

— Ну, ясно, ходімо,— засміявся Юрко, і було йому тепло й добре, він ані трохи не змерз від довгої прогулянки і не втомився ані трохи, і тепер він уже знав напевно, що то задля нього вигадав цю гру Остап Дмитрович, але не було в тім нічого образливого, було страшенно весело й гарно, Остапу Дмитровичу самому хотілося йти засніженими вулицями і висівати на порозі жито-пшеницю на щастя та на новий рік, і казати — "добрий вечір, господарю".

Він сам од того мав неймовірну втіху, це було видно з усього.

Вони вертали додому через той же невеликий сквер, де стояла ялинка, розгуканого й веселого гурту біля неї вже не було, гойдалка нерухомо відпочивала, сніг сипав м'яко й нечутно.

— Дай-но, міхоношо, й мені горіха,— сказав Остап Дмитрович і розколов горіха, вилущив гарне, смачне зерно.— Це тобі, а це мені,— сказав Остап Дмитрович, і вони обоє засміялися, сніг засипав одразу майже їх сліди — так, ніби Дід Мороз не залишав слідів навіть на снігу.